

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

**STRATEGIA DZIAŁANIA
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W ŁODZI
NA LATA 2013-2016**

z perspektywą do 2020 roku



2012

Prezes Zarządu WFOŚiGW w Łodzi powołał Zespół ds. opracowania Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r. W skład Zespołu weszli następujący przedstawiciele komórek organizacyjnych Funduszu:

- Ewa Bernacka
- Dorota Linowiecka
- Ewa Wilk
- Bartosz Domaszewicz
- Ewa Czarnecka
- Renata Dyczak
- Ewa Pieniak
- Aleksandra Ślisińska-Owczarek
- Karolina Wlazłowicz

przy opracowaniu niniejszej Strategii współpracowali również:

- Dominika Jeżewska-Zajdel
- Karolina Rzetelska
- Jan Sztudynger

Do opracowania Strategii wykorzystano następujące dokumenty źródłowe:

1. Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2012,
2. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2010 r., WIOŚ w Łodzi 2011,
3. Plan gospodarki odpadami województwa łódzkiego 2012,
4. Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011, GUS,
5. Rocznik statystyczny województw 2011, GUS,
6. Rocznik demograficzny 2011, GUS,
7. Baza obszarów Natura 2000, GDOŚ,
8. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych – aktualizacja 2010,
9. Mapa odnawialnych źródeł energii, Urząd Regulacji Energetyki 2009,
10. Ochrona środowiska w województwie łódzkim w 2010 r., Urząd Statystyczny w Łodzi 2011,
11. Komunikat o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w roku 2011, WIOŚ w Łodzi,
12. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w województwie łódzkim w świetle danych statystycznych, Urząd Statystyczny w Łodzi 2011,
13. Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP 2011.

SPIS TREŚCI:



1. Wstęp.
2. Cele strategiczne.
3. Diagnoza stanu środowiska.
 - 3.1 Ogólna charakterystyka województwa łódzkiego.
 - 3.2 Stan środowiska województwa łódzkiego i nadzwyczajne zagrożenia.
 - 3.3 Stan wdrożenia prawa wspólnotowego.
 - 3.4 Analiza SWOT stanu środowiska.
 - 3.5 Dokumenty regionalne i krajowe.
4. Kierunki wsparcia.
 - 4.1 Podsumowanie realizacji Strategii WFOŚiGW w Łodzi na lata 2009-2012.
 - 4.2 Priorytety ochrony środowiska na lata 2013-2016.
 - 4.3 Założenia finansowe przyjęte do Strategii Funduszu.
 - 4.4 Instrumenty finansowe stosowane przez WFOŚiGW w Łodzi.
 - 4.5 Perspektywa finansowa na lata 2017-2020.
5. Wskaźniki efektów ekologicznych.
6. Struktura organizacyjna i instrumenty finansowania.
 - 6.1 Analiza SWOT WFOŚiGW w Łodzi.
 - 6.2 Cele instytucjonalne WFOŚiGW w Łodzi.
 - 6.3 Polityka komunikacyjna Funduszu.
7. Współpraca z NFOŚiGW i WFOŚiGW.
8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii 2013-2016.
9. Zakończenie
10. Załączniki.

1. WSTĘP



Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi jest samorządową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zakres działania Funduszu określa ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), zwana dalej POŚ oraz Statut nadany przez Sejmik Województwa Łódzkiego. Szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej wojewódzkich funduszy, określiła Rada Ministrów w Rozporządzeniu w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r., Nr 226, poz. 1479).

Na podstawie art. 400h ust. 4 pkt 1 ustawy POŚ oraz w oparciu o „Wspólną strategię działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”, a także biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalne - wojewódzkie fundusze opracowują raz na 4 lata własną strategię działania. Niniejsza Strategia działania WFOŚiGW w Łodzi obejmuje okres 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.

W Strategii określono obszary priorytetowe i wskazano działania istotne do realizacji jej celów. Dokonano w niej analizy stanu środowiska województwa łódzkiego oraz stanu wdrożenia prawa wspólnotowego, przy jednoczesnym badaniu możliwości finansowych Funduszu.

Niniejsza Strategia jest dokumentem otwartym – opracowywane na jej podstawie plany działalności, zasady udzielania dofinansowania i programy priorytetowe będą dostosowywane do obowiązującego prawodawstwa i kierunków wyznaczonych w polityce ekologicznej województwa.

W związku z trwającymi pracami nad aktualizacją wielu dokumentów strategicznych na poziomie kraju i regionu oraz pracami nad nowymi opracowaniami i programami z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Fundusz bierze pod uwagę przeprowadzanie aktualizacji Strategii.

2. CELE STRATEGICZNE



Założenia niniejszej Strategii wynikają ze „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”, w której określono wizję przedstawiającą system funduszy ochrony środowiska współpracujących wzajemnie oraz z interesariuszami ochrony środowiska. System ten ma skutecznie i elastycznie wspierać swoich beneficjentów w realizacji wysokiej jakości przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami, stale podnosząc efektywność swoich działań.

Realizacji tej wspólnej wizji oraz wizji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi służyć będzie wdrażanie misji funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej brzmiącej:

MISJA

**SKUTECZNIE WSPIERAMY DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO**

oraz wypełnienie **celu generalnego**, którym jest:

**CEL
GENERALNY**

poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku.

Podstawę do działań sformułowanych we Wspólnej Strategii stanowi diagnoza strategiczna przeprowadzona przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i Narodowy Fundusz.

Cel generalny WFOŚiGW w Łodzi będzie realizowany w ramach **pięciu priorytetów**:

PRIORYTETY

- Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Inne działania ochrony środowiska.

W każdym z pięciu priorytetów realizowane będą następujące **cele horyzontalne**:

**CELE
HORYZONTALNE**

- realizacja zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego,
- dążenie do wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- stymulowanie "zielonego" (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce m.in. poprzez wspieranie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, ekoinnowacyjności, niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenia warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

- promowanie zachowań ekologicznych, działań i przedsięwzięć służących zachowaniu bogactwa różnorodności biologicznej oraz adaptacji do zmian klimatycznych,

a także **cele instytucjonalne** wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi.

Realizacja założeń niniejszej Strategii pozwoli osiągnąć cel generalny wyznaczony dla wszystkich funduszy ochrony środowiska.

3. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA



3.1

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA

Województwo łódzkie położone jest w centralnej części kraju. Strukturę terytorialną województwa tworzą: 4 regiony, 21 powiatów ziemskich, 3 miasta na prawach powiatu (Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice) oraz 177 gmin. W jego obrębie znajdują się 5.149 miejscowości, w tym 44 miasta. Zajmuje powierzchnię 18.219 km², co stanowi 5,8% powierzchni kraju [5]. Zarówno z punktu widzenia gospodarczego, jak i środowiskowego ważna jest struktura użytkowania gruntów. Użytki rolne stanowią - 71,5 % powierzchni województwa, lasy - 21,2 %, tereny mieszkaniowe - 1,0 %, tereny przemysłowe - 0,3 %, grunty pod wodami - 0,6 % pozostałe grunty - 5,4 %, w tym nieużytki - 0,8 % [10].

● klimat

Klimat województwa wykazuje cechy przejściowe pomiędzy klimatem umiarkowanym oceanicznym, a umiarkowanym kontynentalnym i charakteryzuje się dużą zmiennością elementów meteorologicznych w czasie oraz małym zróżnicowaniem w przestrzeni. Średnie temperatury powietrza wahają się od 7,6 do 8,0°C. Okres wegetacji roślin trwa 210 dni. W obszarze zwartej zabudowy aglomeracji łódzkiej oraz w większych ośrodkach miejskich województwa, silnie zurbanizowanych i uprzemysłowionych występują zaburzenia cyrkulacji powietrza z powstawaniem tzw. „wysp ciepła”, a ponadto odnotowuje się silne zanieczyszczenie atmosfery, zwiększoną częstotliwość występowania zachmurzeń, opadów i mgieł oraz skrócony okres zalegania pokrywy śnieżnej. Roczna suma opadów w północno-wschodniej części województwa wynosi 500 mm, a w rejonie Garbu Łódzkiego – ok. 700 mm [11].

Województwo łódzkie jest obszarem zasobnym w wiatr. Średnioroczna prędkość wiatru na większej części województwa wynosi ok. 10 m/s, a w części północnej – powyżej 10 m/s. Stwarza to korzystne, a w części północnej (powiaty: kutnowski, łęczycki, łowicki, skierniewicki, brzeziński, zgierski i poddębicki) – bardzo korzystne, warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej [1].

Ponadto w województwie łódzkim istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na terenie całego województwa na płaszczyznę poziomą wynosi ok. 962 kWh/m², natomiast średnie usłonecznienie wynosi 1.600 godzin na rok [1].

● zasoby naturalne

Gleby regionu są mało zróżnicowane z przewagą gleb biellicowych. Gleby najlepsze bonitacyjnie występują w północnej części województwa (powiaty: kutnowski, łowicki i łęczycki).

Użytki rolne zajmują 71,5% powierzchni województwa. Przeważającą ich część stanowią grunty orne (78%), zajmujące powierzchnię 1.299.894 ha. Występujący w północnych powiatach czarnoziem umożliwia rozwój sadownictwa i warzywnictwa. Ma to wpływ na rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, głównie w powiatach skierniewickim i łowickim^[1].

Na terenie województwa łódzkiego występuje kilkaset udokumentowanych złóż kopalin. Najistotniejsze surowce mineralne występujące na terenie województwa łódzkiego to^[1]:

- **węgiel brunatny**, ze względu na wielkość zasobów, skalę wydobycia, a także warunki perspektywiczne jest najważniejszą z gospodarczego punktu widzenia kopaliną występującą na terenie województwa łódzkiego. Występowanie największych złóż skupione jest w Zagłębiu Bełchatowskim. Zagłębie tworzą trzy złoża: Bełchatów, Szczerców i Kamieńsk. Złóża Zagłębia Bełchatowskiego są jednymi z najbardziej zasobnych w kraju, a także w Europie, jednocześnie pochodzi z nich największy udział krajowego wydobycia. W roku 2010 wyniosło ono około 58% wydobycia krajowego;
- **piaski i żwiry** zalegają w 610 złożach, z czego eksploatowanych jest 289. Zasoby bilansowe złóż w ilości 473.989 tys. ton stanowią około 2,8% w skali kraju, zasoby przemysłowe wynoszące 96.062 tys. ton to około 3,6% w skali kraju, a wydobycie w roku 2010 na poziomie 8.340 tys. ton stanowiło około 5,1% wydobycia krajowego;
- **surowce ilaste ceramiki budowlanej** zalegają w 111 złożach, z których 11 jest eksploatowanych. Zasoby bilansowe wszystkich złóż w ilości 45.939 tys. m³ to około 2,8% w skali kraju, zasoby przemysłowe – 9.625 tys. m³ stanowią około 5,8% na tle kraju, a wydobycie, które w roku 2010 wyniosło 52 tys. m³ to około 2,4% wydobycia krajowego;
- **złóże glin ceramicznych kamionkowych** zalegające na terenie gminy Żarnów w powiecie opoczyńskim Paszkowice jest jednym z nielicznych w Polsce. Jego zasoby bilansowe wynoszą 4.180 tys. ton (około 5% w skali kraju), a przemysłowe 3.921 tys. ton (około 42% w skali kraju). Wydobycie w roku 2010 osiągnęło poziom 24 tys. ton (około 13% w skali kraju).

Naturalne zbiorniki wód stojących stanowią znikomą część zasobów wodnych. Naturalne zbiorniki to niewielkie jeziora, których powierzchnia rzadko przekracza 50 ha lub znacznie mniejsze stawy i rozlewiska występujące najczęściej w dolinach rzek^[1].

Istotne znaczenie w kształtowaniu zasobów wodnych poprzez zwiększenie retencyjności w obrębie województwa mają natomiast sztuczne zbiorniki zaporowe. Dwa największe z nich – Zbiornik Jeziorsko (powierzchnia 42,3 km²) i Zbiornik Sulejowski (powierzchnia 23,8 km²)^[1] stanowią ważne ogniwa w systemie retencji wodnej służącym ochronie przeciwpowodziowej w skali ponadregionalnej. Ochronie przeciwpowodziowej służy też większość mniejszych zbiorników retencyjnych. Pomimo niezbyt korzystnych warunków do rozwoju energetyki wodnej, na terenie województwa działa kilkadziesiąt małych elektrowni wodnych.

Teren województwa łódzkiego charakteryzuje się znaczną zasobnością wód w głębszych w utworach jurajskich, kredowych, trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Na dzień 31.12.2010 r. szacunkowe

wielkości ustalonych eksploatacyjnych zasobów punktowych z wszystkich poziomów wyniosły łącznie 225.811,10 m³/dobę^[2].

Występujące na terenie województwa zasoby wód geotermalnych związane są z Niecką Łódzko – Mogileńską i występują głównie w jego północnej części. Zasoby eksploatacyjne zatwierdzone są dla trzech złóż. Eksploatacja prowadzona jest jedynie ze złoża Uniejów. Złoża wód termalnych w województwie łódzkim są źródłem zasobów surowca dla potrzeb energetycznych^[1].

● **gospodarka**

Gospodarka województwa łódzkiego skoncentrowana jest przede wszystkim w stolicy regionu – Łodzi, która jest trzecim^[6] pod względem ilości mieszkańców miastem w Polsce. Najważniejszym sektorem gospodarki województwa, obok rolnictwa, jest przemysł. Ważne gałęzie przemysłu regionu łódzkiego to: przemysł: rolno-spożywczy, wydobywczy, elektroenergetyczny, materiałów budowlanych, meblarski i drzewny, produkcja sprzętu AGD oraz przemysł farmaceutyczny.

W województwie łódzkim na koniec 2010 r. zarejestrowanych było w rejestrze REGON ponad 230 tys. podmiotów gospodarczych, co stanowiło 5,91 % wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Polsce^[5]. W sektorze małych i średnich przedsiębiorstw przeważały przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób (94,2 %). W 2010 r. niemal jedną trzecią wszystkich rejestrowanych przedsiębiorstw stanowiły podmioty prowadzące działalność handlową i usługową, następne w kolejności najliczniej reprezentowane były specjalizujące się w przetwórstwie przemysłowym (12,5%), a dalej w budownictwie (10,5 %)^[12]. W 2010 r. na 1.000 mieszkańców województwa łódzkiego przypadało ponad 101 firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON (9 miejsce w Polsce). W przypadku nowopowstałych firm przypadających na 1.000 mieszkańców, województwo łódzkie było na 8 miejscu, a biorąc pod uwagę ilość firm zlikwidowanych – na 12 miejscu w Polsce^[13].

Dochody gmin województwa łódzkiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca zbliżone są do średniej krajowej i wynosiły 2.817 zł, natomiast dochody województwa (309 zł na 1 mieszkańca) były o ponad 16% niższe niż średnia krajowa^[5].

● **demografia i rynek pracy^[5]**

Obszar województwa w 2010 r. zamieszkiwało ponad 2,5 mln osób, czyli 6,6% ludności kraju. Konsekwencją dużej liczby ludności i relatywnie małej powierzchni jest wysoka gęstość zaludnienia (139 osób/km² wobec przeciętnej dla Polski 122 osób/km²), ustępująca w kraju tylko czterem regionom. W województwie łódzkim sześć na dziesięć osób mieszka w mieście.

Województwo łódzkie jest szóstym pod względem wielkości rynkiem pracy w kraju. W 2010 roku pracowało tu 943,2 tys. osób, co stanowiło 6,8% ogółu zatrudnionych w Polsce. W tym samym czasie bez pracy pozostawało 131,6 tys. osób, a stopa bezrobocia rejestrowanego była zbliżona do średniej krajowej i wynosiła 12,2%.

Specyfiką województwa są: najwyższy w kraju odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (17%), najwyższy w kraju stopień feminizacji społeczeństwa (110 kobiet/100 mężczyzn) oraz najniższy w kraju przyrost naturalny (-3,5‰). Bardzo niekorzystnym symptomem jest rzeczywisty ubytek ludności, wynikający z najniższego w Polsce przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji ludności. W efekcie następuje starzenie się społeczeństwa. Sporządzona przez GUS prognoza ludności

przewiduje, że populacja województwa łódzkiego zmniejszy się o 14% w ciągu najbliższych 25 lat i w 2035 r. osiągnie 2,2 mln osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie było stosunkowo niskie i stanowiło jedynie 89,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w całym kraju. Dochody ok. 3,8% ludności kształtują się poniżej minimum egzystencji. Wskaźnik ten systematycznie się obniża (w 2005 r. wynosił 10%) i jest drugim najniższym w Polsce.

Pod względem zasobów mieszkaniowych, których wskaźnik wynosi 384,2 na 1.000 ludności, województwo łódzkie zajmuje drugie miejsce (po województwie mazowieckim).

● **infrastruktura transportowa^[5]**

Ze względu na położenie w centralnej części Polski, województwo łódzkie posiada szczególne znaczenie dla rozwoju sieci drogowej, zarówno o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym jak i międzynarodowym. Na 100 km² powierzchni województwa przypada 102,4 km dróg utwardzonych i 5,8 km eksploatowanych linii kolejowych. Stawia to województwo odpowiednio na czwartym i dziesiątym miejscu w Polsce.

Na terenie łódzkiego budowane są główne autostrady kraju przebiegające w kierunku północ-południe (A-1) oraz wschód-zachód (A-2). Główny węzeł autostradowy przecięcia tych dwóch tras znajduje się w Strykowie pod Łodzią. W budowie są również drogi ekspresowe: S-8 mająca połączyć Białystok, Warszawę, Łódź i Wrocław oraz S-14 stanowiąca zachodnią obwodnicę Łodzi i łącząca drogę S-8 z autostradą A-2. Na 100 km² powierzchni województwa przypada 102,4 km dróg utwardzonych i 5,8 km eksploatowanych linii kolejowych. Stawia to województwo odpowiednio na czwartym i dziesiątym miejscu w Polsce. W przyszłości planowany jest dalszy rozwój sieci dróg ekspresowych: S12 (Piotrków-Drohusk) oraz S74 (Sulejów-Kielce-Niska).

Infrastruktura transportowa sprzyja powstawaniu i rozwojowi licznych centrów logistycznych oraz wielkich targowisk (Tuszyn, Rzgów i Głuchów). Łódzkie posiada także lotnisko pasażerskie „Lublinek” obsługujące zarówno połączenia krajowe jak i zagraniczne oraz lotnisko towarowo-pasażerskie w Łasku – będące obecnie w budowie.

W 2010 r. liczba przewozów pasażerskich komunikacją miejską wyniosła 189,9 mln osób. W ciągu roku liczba pasażerów zmniejszyła się o 1,8 tys. osób, natomiast liczba zarejestrowanych samochodów osobowych wzrosła o 4,5% i na koniec 2010 r. wynosiła 1.140 tys., w tym 298,1 tys. w Łodzi. Województwo łódzkie pod względem liczby zarejestrowanych samochodów przypadających na 1.000 ludności (449,8) jest na siódmym miejscu w Polsce.

Długość ścieżek rowerowych stanowiła 0,8% długości wszystkich ścieżek rowerowych w Polsce.

● **edukacja i szkolnictwo^[5]**

W roku akademickim 2010/2011 w województwie łódzkim istniały 32 wyższe uczelnie, w których uczyło się ponad 100 tysięcy studentów t.j. 6,3% studentów w Polsce. Wyższe uczelnie i instytuty naukowe w województwie łódzkim są zapleczem naukowo - badawczym dla całego kraju. W ośrodkach naukowych prowadzone są m.in. badania z dziedziny chemii, mechaniki, elektroniki, nowych technologii, wykorzystywane następnie w przemyśle chemicznym, farmaceutycznym, spożywczym oraz inżynierii środowiska. Na terenie województwa zlokalizowany jest m.in. Instytut

Polskiej Akademii Nauk, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie. W latach 2008-2010 niemal 30% przedsiębiorstw z regionu łódzkiego wprowadziło innowacje produktowe i procesowe w przemyśle (14 pozycja w kraju przy średniej krajowej 35,3%).



STAN ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Ochrona wód

W 2010 r. z terenu województwa łódzkiego odprowadzono 131,2 mln m³ ścieków, z czego 88,1 mln m³ (67%) zostało odprowadzone siecią kanalizacyjną. Wskaźnik ten stawia województwo łódzkie na czwartym miejscu w Polsce. Oczyszczeniu uległo 99,5% ścieków wymagających oczyszczenia. Na terenie województwa działało 80 przemysłowych i 160 komunalnych oczyszczalni ścieków, z których korzystało 94,3% mieszkańców miast i 16,2% mieszkańców wsi^[5].

Wskaźnik skanalizowania gmin (mierzony ilością mieszkańców objętych kanalizacją w stosunku do ogółu mieszkańców) na koniec roku 2010 wykazywał znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi gminami. Najwyższe wartości, przekraczające 90,0% występowały w miastach: Bełchatowie (93,3%), Łęczycy (91,5%), Zduńskiej Woli (91,0%), Brzezinach (90,8%) i Kutnie (90,5%). Wskaźniki powyżej 80,0% osiągnęły miasta: Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice, Łowicz, Rawa Mazowiecka, Sieradz i Pabianice. Około 15% gmin w województwie nie jest wyposażona w kanalizację, a w około 20% gmin wskaźnik skanalizowania nie przekracza 10%^[1].

Gospodarowanie zasobami wodnymi

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych w województwie łódzkim są wody podziemne (92%), natomiast zaopatrzenie w wodę na cele przemysłowe opiera się głównie na zasobach wód powierzchniowych (84,5%)^[5].

Pobór wody na potrzeby gospodarki i ludności od kilku lat wykazuje niewielki, ale systematyczny spadek. Ewidencjonowane zużycie wody stanowi około 91% poboru wód. W roku 2010 wyniosło 291,6 hm³, z czego ok. 38% stanowiła woda rozsyłana siecią wodociągową, natomiast pozostałą część zużycie z ujęć indywidualnych. Prawie 90% mieszkańców województwa korzystało z wody dostarczonej siecią wodociągową^[5].

Na skutek intensywnej, długotrwałej eksploatacji wód podziemnych na ograniczonym obszarze na terenie województwa łódzkiego powstały dwa rozległe leje depresji (w rejonie złoża Bełchatów-Szczerców oraz w rejonie Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej).

Występujące na terenie województwa zagrożenie powodziowe związane jest z występowaniem:

- wezbrań roztopowych występujących w okresach wczesnowiosennych, zarówno w zlewni Warty, jak i Pilicy,
- zatorów lodowych – głównie na rzece Warcie, Pilicy i Bzurze,
- osuwisk powstających w dolinach rzek w wyniku erozji bocznej – głównie na Pilicy i Rawce.

W 2010 r. na infrastrukturę związaną z regulacją stosunków wodnych i ochroną przeciwpowodziową na terenie województwa składało się 162 km wałów przeciwpowodziowych tworzących obszary chronione o łącznej powierzchni 10.600 ha, oraz kilkanaście zbiorników retencyjnych w tym dwa

największe – Zbiornik Jeziorsko na Warcie i Zbiornik Sulejowski na Pilicy. Obiekty melioracji podstawowej wymagające odbudowy lub modernizacji stanowiły odcinki rzek o łącznej długości 388 km i wały przeciwpowodziowe o długości 53 km^[1].

Ochrona atmosfery

Jakość powietrza na terenie województwa łódzkiego nie odpowiada normom czystości powietrza (określonych w stosownych przepisach prawnych). Przekroczeniu ulegają:

- standardy jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5,
- poziomy docelowe benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM 10,
- poziom docelowy ozonu przyziemnego ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin,
- poziom długoterminowy ozonu przyziemnego.

Najwięcej zanieczyszczeń pochodzi ze źródeł powierzchniowych (emisja niska z sektora bytowo-komunalnego), a w następnej kolejności ze źródeł liniowych (główne trasy komunikacyjne) oraz punktowych (emisja z zakładów energetyki zawodowej i procesów przemysłowych).

W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego wyemitowano 4,2 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych oraz 35.704,3 tys. ton zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂). W porównaniu z rokiem 2000 emisja zanieczyszczeń pyłowych została ograniczona o 65%, a zanieczyszczeń gazowych o 49%. Urządzenia redukujące zatrzymały 99,9% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 64,5% zanieczyszczeń gazowych. Wśród zanieczyszczeń gazowych, poza dwutlenkiem węgla, który stanowił 99,5% emisji, w 2010 r. wyemitowano najwięcej dwutlenku siarki (89 tys. ton), a następnie tlenków azotu (55,3 tys. ton) i tlenku węgla (20,3 tys. ton)^[5].

Największą emisję zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w powiatach: bełchatowskim, opoczyńskim, pabianickim i wieruszowskim oraz Miasto Łódź. Równocześnie w każdym z tych powiatów poziom redukcji zanieczyszczeń pyłowych przekraczał 90%. Wśród powiatów o najniższej redukcji pyłów znajdowały się powiaty: łaski (28,6%), pajęczański (32,9%) i łowicki (52,1%)^[10].

Emisję zanieczyszczeń gazowych w 2010 r., w podziale na powiaty, z których pochodzi największa emisja przedstawia poniższa tabela^[10]:

Lp.	powiat	zanieczyszczenia [tys. ton/rok]	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w stosunku do zanieczyszczeń wytworzonych
1.	Bełchatowski	30.201,5	70,2%
2.	Miasto Łódź	2.576,9	22,5%
3.	Pajęczański	1.176,1	0
4.	Tomaszowski	362,3	0
5.	Opoczyński	188,1	0

W 2010 r. na terenie województwa działały następujące instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii^[1]:

- 36 elektrowni wodnych do 0,3 MW o sumarycznej mocy 2,15 MW,
- 2 elektrownie wodne do 5 MW o sumarycznej mocy 7,56 MW,

- 72 elektrownie wiatrowe o sumarycznej mocy 89,31 MW,
- 4 instalacje produkcji energii elektrycznej z biogazu składowiskowego o sumarycznej mocy 3,34 MW,
- 2 instalacje produkcji energii elektrycznej z biogazu z oczyszczalni ścieków o sumarycznej mocy 2,99 MW,
- 3 instalacje realizujące technologię współspalania biomasy z paliwami kopalnymi.

Długość sieci ciepłej na terenie województwa łódzkiego w 2010 r. wynosiła 1.708,9 km (szóste miejsce w Polsce), z czego 1.110,2 km to sieć przesyłowa, a 598,7 km to przyłącza do budynków. Natomiast sprzedaż energii ciepłej wyniosła 18.078 TJ, co stanowiło 8% całkowitej sprzedaży krajowej. Większą sprzedaż odnotowano jedynie w województwach: mazowieckim (44.405 TJ) i śląskim (35.068 TJ)^[5].

Długość sieci gazowej wynosiła 3.786,2 km, a zużycie gazu – 151,6 hm³. Stawia to województwo łódzkie odpowiednio na jedenastym i dziewiątym miejscu w Polsce^[5].

Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2010 r. wykazała, że w roku tym ze źródeł liniowych (komunikacja samochodowa) zostały wyemitowane następujące ilości zanieczyszczeń: 61.781,4 ton tlenku węgla, 19.043,9 ton tlenków azotu, 8.100,5 ton pyłu PM10, 58,8 ton tlenków siarki, 58,7 kg wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) i 3.250,3 kg ołowiu. W porównaniu z rokiem 2009 emisja ze źródeł liniowych wzrosła o 3,6%^[1].

Różnorodność biologiczna

W 2010 r. łączna powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną na terenie województwa łódzkiego wynosiła 359.245,4 ha, co stanowiło 19,7% jego powierzchni (przedostatnie miejsce w kraju). Jest to wskaźnik znacznie niższy od średniej krajowej, która wynosi 32,4%^[5]. Ponadto na terenie województwa łódzkiego znajduje się 40 obszarów Natura 2000. Jest to 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz 35 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty jako specjalne obszary ochrony siedlisk.

Na terenie województwa łódzkiego zlokalizowanych jest^[5]:

- 7 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 95.466,1 ha,
- 17 Obszarów Chronionego Krajobrazu o łącznej powierzchni ok. 243.264,4 ha,
- 89 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 7.440,1 ha.

Występujące na terenie województwa korytarze ekologiczne o randze krajowej związane są z dolinami rzek: Pilicy, Rawki, Bzury, Neru, Warty i Prosny. Funkcję obszarów węzłowych pełnią parki krajobrazowe.

Powierzchnia terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w 2010 r. wynosiła w województwie łódzkim 3.929,8 ha, czyli 15,5 m² na mieszkańca. Wskaźnik ten był nieco wyższy od średniej dla całego kraju (15,1 m²)^[5].

W 2010 r. lesistość województwa łódzkiego wynosiła 21,2% i była najniższa w kraju. Jednakże powierzchnia lasów ogółem systematycznie wzrasta. W latach 2003-2010 odnotowano wzrost powierzchni lasów ogółem o 8.820,8 ha do poziomu 384.144,3 ha^[1].

Rozmieszczenie lasów na terenie województwa nie jest równomierne. Największą lesistością charakteryzują się powiaty opoczyński (30,6%), radomszczański (30,3%) i bełchatowski (28,5%). Natomiast najmniejsza lesistość występuje w powiatach: kutnowskim (4,8%), łęczyckim (5,5%) i łowickim (10%)^[1].

W strukturze własnościowej lasów dominują lasy publiczne – 255 tys. ha, z czego 96,5% pozostaje w Zarządzie Lasów Państwowych. Lasy prywatne zajmują powierzchnię 129, 5 tys. ha^[1].

Gospodarowanie odpadami

Odpady komunalne

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w województwie łódzkim jest system regionów. W Planie Gospodarki Odpadami Województwa łódzkiego 2012 wyznaczone zostały cztery regiony, obejmujące obszary liczące co najmniej 150.000 mieszkańców^[3].

W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego wytworzonych zostało 668,8 tys. ton odpadów komunalnych (7% wszystkich odpadów komunalnych zebranych w kraju), co stanowi równowartość 264 kg na 1 mieszkańca i jest wynikiem zbliżonym do średniej krajowej (263 kg). Ponad 75% tych odpadów zostało zdeponowanych na składowiskach odpadów (szósty najniższy wynik w kraju). W spalarniach i kompostowniach unieszkodliwionych zostało 6,4%, selektywnie zebranych – 8,4%, a wysegregowanych – zaledwie 10% odpadów^[5].

Zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych objętych jest ok. 75% mieszkańców województwa. Jedynie w miastach: Łodzi i Skierniewicach wszyscy mieszkańcy objęci zostali systemem odbierania odpadów komunalnych. Najmniej mieszkańców objętych tym systemem mieszka w powiatach pajęczańskim i brzezińskim (jedynie 50%)^[3].

W 2010 r. selektywnie zebrano 66.850,5 ton odpadów komunalnych (niecałe 10%), w tym 7.001 ton odpadów w postaci papieru i tektury, 15.275 ton szkła i 7.410 ton tworzyw sztucznych, 29.112 ton odpadów ulegających biodegradacji, 448 ton odpadów niebezpiecznych, 255,5 ton baterii i akumulatorów, 1.115,7 ton zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Największy odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie występuje w powiatach kutnowskim (35,5%), łowickim (29,3%) oraz pajęczańskim (18,6%). Najmniej odpadów zebrano w ten sposób w powiatach: poddębickim, zgierskim oraz zduńskowolskim (poniżej 3%)^[3].

Na terenie województwa znajduje się 18 instalacji służących do odzysku odpadów komunalnych, w tym 12 sortowni. Łączna moc przerobowa sortowni wynosi 499.000 ton/rok, w tym^[3]:

- 31.500 ton/rok - sortownie odpadów selektywnie zebranych,
- 467.500 ton/rok - sortownie odpadów zmieszanych.

Łączna moc przerobowa sześciu istniejących kompostowni odpadów wynosi 57.420 ton/rok. Masa odpadów jaka może zostać w nich zagospodarowana stanowi ok. 13% wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji. Na terenie województwa łódzkiego w 2010 roku istniały dwie instalacje do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w: Dylowie A i Rudzie^[3].

W 2010 r. odpady deponowane były na 32 czynnych kontrolowanych składowiskach odpadów o łącznej powierzchni 154,9 ha^[3].

Ilość instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych istniejąca na terenie województwa jest niewystarczająca.

Odpady inne niż niebezpieczne^[3]

W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego zebrano 7.836.971 ton odpadów innych niż niebezpieczne, z czego 72 % stanowiły odpady z procesów termicznych. Około 44% odpadów innych niż niebezpieczne poddawanych było procesom odzysku w 99 istniejących na terenie województwa instalacjach. Ponadto odpady te poddawane były procesom unieszkodliwiania na dziewięciu składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne, na jednym składowisku odpadów obojętnych i w dwunastu instalacjach unieszkodliwiania odpadów. Moce przerobowe tych instalacji są wystarczające aby przetworzyć odpady wytworzone na terenie województwa łódzkiego.

Odpady niebezpieczne^[3]

W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego wytworzono 33.220 ton odpadów niebezpiecznych, z czego po ok. 21% to odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, a także oleje odpadowe. Odzyskowi poddano 96% odpadów niebezpiecznych.

Odpady niebezpieczne wytwarzane na terenie województwa łódzkiego zagospodarowywane są w 74 instalacjach unieszkodliwiania lub odzysku odpadów niebezpiecznych. Moce przerobowe tych instalacji są wystarczające, aby w pełni zagospodarować wytworzone na terenie województwa odpady niebezpieczne.

Odpady zawierające azbest^[3]

Na terenie województwa łódzkiego w 2010 r. zinwentaryzowano 453.437,07 ton wyrobów zawierających azbest. Największa ilość znajdowała się na terenie powiatów: tomaszowskiego, zgierskiego, wieluńskiego i łowickiego. Najmniej natomiast na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Są to jednak informacje niekompletne, ze względu na niepełną inwentaryzację wyrobów zawierających azbest w poszczególnych gminach. Jedynie 77 gmin znajdujących się w województwie łódzkim opracowało i uchwaliło programy usuwania azbestu, pomimo wymogu nałożonego przez "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 15 marca 2010 roku.

Powstające w województwie łódzkim odpady azbestowe unieszkodliwiane są przede wszystkim poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce, na terenie gminy Radomsko. W 2010 roku zeskładowanych tam zostało 7.605,09 ton odpadów tego rodzaju, przyjmowane są tu również odpady z terenu innych województw. Na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Lubień, gmina Kleszczów, wydzielona jest kwatera przystosowana do składowania odpadów niebezpiecznych, w której Elektrownia Bełchatów unieszkodliwia wytworzone przez siebie odpady zawierające azbest.

Odpady zawierające PCB (polichlorobifenyle) ^[3]

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, wszystkie urządzenia

zawierające PCB powinny zostać usunięte do dnia 31.06.2010 r. W województwie łódzkim w 2011 roku pozostało do usunięcia łącznie 256 ton urządzeń zawierających PCB.

Oleje odpadowe^[3]

W województwie łódzkim w 2010 roku wytworzonych zostało 2.528 ton olejów odpadowych (oleje z silników spalinowych, przekładniowe, smarowe, oleje do turbin, hydrauliczne itp.). Procesom odzysku poddanych zostało 1,7 ton tego rodzaju odpadów. Na terenie województwa łódzkiego zlokalizowane są cztery instalacje, gdzie oleje odpadowe poddawane są procesom odzysku o łącznej mocy przerobowej 312 ton/rok. Moc ta jest niewystarczająca, aby przetworzyć całą masę olejów wytworzonych na terenie województwa łódzkiego, stąd są one zagospodarowywane w innych województwach.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny^[3]

W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego wytworzono 3.501 ton odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Odpady te zbierane są przez 681 podmiotów, a następnie dostarczane do 22 przedsiębiorstw zajmujących się ich przetwarzaniem lub recyklingiem. Liczba instalacji zajmujących się odzyskiem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie województwa łódzkiego jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb. Ponadto moce przerobowe instalacji pozwalają na przyjęcie odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego spoza województwa.

Pojazdy wycofane z eksploatacji^[3]

Pojazdy zużyte lub nienadające się do eksploatacji, zgodnie z obowiązującym prawem, powinny zostać dostarczone do stacji demontażu pojazdów lub do punktu zbierania pojazdów. W 2010 r. na terenie województwa łódzkiego wytworzono 13.779 ton odpadów tego rodzaju. W tym czasie na terenie województwa znajdowały się 53 stacje demontażu pojazdów oraz 5 punktów zbierania pojazdów. Liczba stacji zajmujących się demontażem pojazdów jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb województwa łódzkiego.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej^[3]

Z roku na rok wzrasta ilość wytwarzanych odpadów pochodzących z budowy, remontów i rozbiórki obiektów, (w 2010 roku 714.674 ton, co stanowiło wzrost o ponad 70% w stosunku do roku 2008), z uwagi na rozwój branży budowlanej. Analogicznie, nastąpił wzrost ilości tego rodzaju odpadów poddawanych procesom odzysku.

Na terenie województwa łódzkiego znajduje się 46 przedsiębiorstw, gdzie odpady budowlane poddawane są procesom odzysku oraz dwie instalacje do unieszkodliwiania tego typu odpadów.

Zarówno moc przerobowa instalacji do odzysku, jak i do unieszkodliwiania odpadów budowlanych pochodzących z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej znajdujących się na terenie województwa łódzkiego jest niewystarczająca, aby właściwie przetworzyć tego rodzaju odpady.

Komunalne osady ściekowe^[3]

Wytwarzanie osadów ściekowych w 2010 r. kształtowało się na poziomie 160.263 ton. Odpady te poddawane są zarówno procesom odzysku jak i unieszkodliwiania. Na terenie województwa

łódzkiego znajduje się 6 instalacji, w których komunalne osady ściekowe poddawane są procesom odzysku i unieszkodliwiania oraz 12 składowisk, na których w 2010 roku unieszkodliwiane były osady ściekowe. Na terenie województwa łódzkiego brakuje instalacji do przetwarzania komunalnych osadów ściekowych, w szczególności do procesów odzysku.

Powierzchnia ziemi^[1]

W województwie łódzkim w 2010 r. rekultywowania wymagało 4.497 ha gruntów, z których 96% stanowiły grunty zdewastowane, a 4% - grunty zdegradowane. Znaczna część gruntów wymagających rekultywacji powstała w wyniku działalności związanej z wydobyciem węgla brunatnego i surowców skalnych. Największe przekształcenia litosfery w wyniku działań górniczych występują w związku z eksploatacją złóż węgla brunatnego przez Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów.

Pozostałe aspekty ochrony środowiska

Hałas^[1]

Spośród wielu rodzajów hałasu (komunikacyjny, komunalny i przemysłowy) największy problem w województwie łódzkim stanowi hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), który staje się jednym z głównych czynników degradujących środowisko. Za degradację stanu środowiska, z punktu widzenia uciążliwości hałasu, odpowiedzialny jest w ponad 80% ruch samochodowy. Największy wpływ na klimat akustyczny województwa mają autostrady A1 i A2.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Należą do nich:

- zagrożenia naturalne:
 - susze,
 - powodzie,
 - erozje gleb.

Położenie województwa łódzkiego w obszarze źródłowym kilku dużych rzek i ich dopływów powoduje występowanie niekorzystnego bilansu wodnego. Niski zasób wód spowodowany jest dużym odpływem powierzchniowym przy ograniczonych możliwościach retencyjnych. Wynikające z tego duże zagrożenie suszą występuje szczególnie w północnych i północno-zachodnich rejonach województwa.

Na terenie województwa łódzkiego najczęstszymi przyczynami powodzi są: roztopy wiosenne i intensywne opady atmosferyczne.

Potencjalne zagrożenie gleb użytkowanych rolniczo erozją wietrzną oceniono w województwie łódzkim na 45,7% powierzchni użytków. Natomiast dla gruntów rolnych i leśnych zasięg oddziaływania erozji wodnej powierzchniowej oceniono na 20,5%, a erozji wąwozowej – na 4,2% gruntów. Występowanie erozji gleb uzależnione jest od rzeźby terenu oraz warunków hydrologicznych i meteorologicznych^[1].

- zagrożenia wynikające z działalności człowieka (antropogeniczne):
 - pożary,

- spowodowane przez awarie przemysłowe,
- spowodowane Toksycznymi Środkami Przemysłowymi,
- spowodowane transportem materiałów niebezpiecznych.

Najwyższe zagrożenie pożarowe na terenach leśnych występuje na terenach nadleśnictw: Grotniki, Kolumna, Opoczno, Poddebice, Przedbórz i Skierniewice.

Na terenie województwa łódzkiego znajduje się 118 zakładów, w których występują substancje niebezpieczne w ilościach mogących spowodować zagrożenie dla ludzi i środowiska poza swoim terenem^[1].

Zagrożenie spowodowane skażeniem przez transportowane materiały niebezpieczne może powstać w wyniku wypadku lub awarii technicznej. Ryzyko jego wystąpienia związane jest z położeniem województwa łódzkiego na skrzyżowaniu głównych kierunków tranzytowych z zachodu na wschód i z południa na północ Europy.

Kierując się wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego dokonywana jest m.in. jakościowo-ilościowe określenie stopnia zagrożenia występującego w poszczególnych powiatach województwa łódzkiego. Średni stopień zagrożenia Województwa łódzkiego za I półrocze 2012 r. określony został na poziomie Z III tj. jako zagrożenie średnie.



STAN WDROŻENIA PRAWA WSPÓLNOTOWEGO

Poniżej przedstawiono najważniejsze dyrektywy w ramach obszarów priorytetowych związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Ochrona zasobów wodnych i jakość wody stanowi jeden z priorytetów Unii Europejskiej w polityce ochrony środowiska. Celem wyznaczonym dla państw członkowskich jest zapewnienie do 2015 r. wysokiego poziomu ekologicznej czystości wód dla ogólnego dobra społeczeństwa i środowiska. Regulacją o charakterze horyzontalnym jest dyrektywa wodna tj.

Dyrektywa 2000/60/WE - Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) - ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Nakłada ona obowiązek osiągnięcia przez państwa członkowskie dobrego stanu wód do 2015 roku, a w uzasadnionych przypadkach do 2021 r. lub 2027 r. Ponadto zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych, w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Celami wskazanymi w RDW są:

- zaspokojenie zapotrzebowania na wodę ludności, rolnictwa i przemysłu,
- promowanie zrównoważonego korzystania z wód,
- ochrona wód i ekosystemów znajdujących się w dobrym stanie ekologicznym,
- poprawa jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka,
- zmniejszenie zanieczyszczenia wód podziemnych,
- zmniejszenie skutków powodzi i suszy.

Transpozycja przepisów RDW do prawodawstwa polskiego nastąpiła przede wszystkim poprzez **ustawę Prawo wodne** (Dz.U.05.239.2019 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi. Ponadto RDW transponowana jest także poprzez ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150 z późn. zm.) oraz ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.06.123.858 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi do tych ustaw.

Zobowiązania nałożone na państwa członkowskie UE na lata objęte niniejszą Strategią:

2015 rok	Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programu wodno-środowiskowego kraju (co 6 lat od daty pierwszej publikacji)
2015/2021/2027	Osiągnięcie dobrego stanu wód i dobrego potencjału

Równorzędna z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) i w pełni spójna z jej zapisami jest tzw. **Dyrektywa Powodziowa** tj. **Dyrektywa 2007/60/WE** w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

Nadrzędnym celem Dyrektywy Powodziowej jest ograniczanie ryzyka powodziowego i zmniejszanie następstw powodzi w państwach Unii Europejskiej. Dąży do właściwego zarządzania ryzykiem, jakie może stwarzać powódź dla ludzkiego zdrowia, środowiska, działalności gospodarczej i dziedzictwa kulturowego.

Zobowiązania nałożone na państwa członkowskie, wynikające z dyrektywy, polegają na konieczności opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz ich publicznego udostępnienia zgodnie z poniższym terminarzem:

- wstępna ocena ryzyka powodziowego do grudnia 2011 roku,
- opracowanie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego do grudnia 2013 roku,
- opracowanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym do grudnia 2015 roku.

W raporcie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej z grudnia 2011 r. dotyczącym wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego dla woj. łódzkiego przyjęto następujące kierunki działań na lata 2012-2015:

1. wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej na terenie województwa łódzkiego,
2. realizacja Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego.

W związku z:

- koniecznością budowy i modernizacji urządzeń przeciwpowodziowych - na lata 2012-2019 przewiduje się budowę i modernizację zbiorników wodnych małej i dużej retencji, w tym na zbiorniku Jeziorsko i Sulejów, regulację rzek na podstawie Master Planu Gospodarki Wodno-Ściekowej dla Miasta Łodzi oraz modernizację wałów w dorzeczu Warty;
- złym stanem infrastruktury przeciwpowodziowej (w skali kraju na 3,5 tys. km wałów, 1,6 tys. km znajduje się w złym lub fatalnym stanie; brak danych w skali województwa w ujęciu ilościowym – zgodnie z planem ochrony środowiska na samą modernizację wałów przeciwpowodziowych w latach 2012-2019 przewiduje się nakłady w granicach 74 mln zł).

DYREKTYWA 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych. Niniejsza dyrektywa dotyczy zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych oraz oczyszczania i odprowadzania ścieków z niektórych sektorów przemysłu.

Celem niniejszej dyrektywy jest ochrona środowiska przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania wspomnianych wyżej ścieków.

Zobowiązania wynikające z ww. dyrektywy dla Państw członkowskich to osiągnięcie do 31 grudnia 2013 r. zgodności z dyrektywą dla 1.165 aglomeracji, co stanowić będzie 91% całkowitego ładunku ścieków ulegających biodegradacji.

Z danych uzyskanych ze sprawozdania z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2010 r. wynika, iż na koniec 2010 r. wybudowano 97% sieci kanalizacji sanitarnej wpisanej w KPOŚK dla aglomeracji województwa łódzkiego, przy skanalizowaniu mieszkańców na poziomie 83,77% w stosunku do wszystkich mieszkańców zamieszkujących aglomeracje wykazane w KPOŚK w województwie łódzkim, co daje wykonanie zakładanego wskaźnika na poziomie 94%.

Zgodnie z ww. dokumentem w ramach aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia traktatu akcesyjnego na terenie woj. łódzkiego ma zostać wybudowanych, rozbudowanych bądź zmodernizowanych łącznie 39 oczyszczalni ścieków, zaś w całym województwie 49 oczyszczalni ścieków. Na koniec roku 2010 zostały zrealizowane prace na 33 oczyszczalniach ścieków.

GOSPODARKA ODPADAMI

Regulacje o charakterze ogólnym związane z gospodarką odpadami zamykają się trzema podstawowymi dyrektywami. Dyrektywa ramowa to **DYREKTYWA 2008/98/WE** w sprawie odpadów.

Dyrektywa określa m.in. główne zasady, takie jak: obowiązek postępowania z odpadami w sposób niewywierający ujemnego oddziaływania na środowisko lub zdrowie ludzkie, zachęcanie do stosowania hierarchii postępowania z odpadami oraz - zgodnie z zasadą "zanieczyszczający płaci" - wymóg, aby koszty unieszkodliwiania odpadów były ponoszone przez posiadacza odpadów, przez poprzednich posiadaczy lub przez producentów produktów, z których te odpady powstały.

Zobowiązania: Państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do jej wykonania nie później niż do dnia 12 grudnia 2010 r.

Ponieważ Polska nie wywiązała się z powyższego obowiązku, Komisja Europejska skierowała skargę do Trybunału Sprawiedliwości UE z wnioskiem o nałożenie na Polskę kar finansowych w wysokości **67.314 euro dziennie**.

W roku 2012 zatwierdzony został Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012, który określa potrzeby województwa łódzkiego w zakresie gospodarki odpadami oraz wprowadza harmonogram zadań strategicznych w gospodarce odpadami na terenie woj. łódzkiego i sposoby ich finansowania.

DYREKTYWA 2000/76/WE w sprawie spalania odpadów, która określa normy i warunki spalania odpadów oraz standardy emisji określonych substancji.

Celem dyrektywy jest zapobieżenie lub ograniczenie w możliwie największym stopniu ujemnych skutków dla środowiska spowodowanych przez spalanie i współspalanie odpadów.

Niniejszy cel powinien być spełniony w drodze ustanowienia i egzekwowania rygorystycznych warunków eksploatacji i wymagań technicznych oraz dopuszczalnych wartości emisji dla spalarni oraz współspalarni, a także przez spełnienie wymagań dyrektywy 75/442/EWG.

DYREKTYWA 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów, określa środki, procedury i zasady postępowania zmierzające do zapobiegania negatywnym dla środowiska skutkom składowania odpadów w trakcie całego cyklu istnienia składowiska. Dyrektywa przewiduje możliwość tworzenia trzech rodzajów składowisk: odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne (np. odpady komunalne), odpadów obojętnych.

Zobowiązania: Dyrektywa ustanawia szczególne wymagania dotyczące postępowania z komunalnymi odpadami ulegającymi biodegradacji. Państwa członkowskie zobowiązane są do opracowania strategii redukcji składowania tych odpadów, przewidujących recykling, kompostowanie, produkcję biogazu lub odzyskiwanie energii i surowców. Dyrektywa określa jednocześnie harmonogram redukcji ilości składowanych odpadów biodegradowalnych:

- do 2006 r. do 75% całkowitej ilości odpadów biodegradowalnych wytworzonych w 1995 r.,
- do 2009 r. do 50% całkowitej ilości odpadów biodegradowalnych wytworzonych w 1995 r.,
- do 2016 r. do 35% całkowitej ilości odpadów biodegradowalnych wytworzonych w 1995 r.

Państwa członkowskie zostały ponadto zobowiązane do wprowadzenia zakazu składowania odpadów płynnych, odpadów, które na składowisku mogą stać się niebezpieczne, odpadów szpitalnych, które mają charakter zakaźny, całych zużytych opon oraz odpadów niespełniających wymagań określonych w załączniku II do dyrektywy.

Zarówno w roku 2006, jak i w 2009 Polska nie wypełniła celów nałożonych przez powyższą dyrektywę.

OCHRONA ATMOSFERY

Podstawowym aktem prawa Unii Europejskiej określającym wymagania w zakresie ochrony powietrza w państwach członkowskich UE jest **Dyrektywa 2008/50/WE** w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.

Ustanawia ona środki zmierzające do zdefiniowania i określenia celów dotyczących jakości powietrza oraz rzetelnej oceny jakości powietrza w państwach członkowskich w odniesieniu do SO₂, NO₂ i NO_x, PM 10, Pb, C₆H₆, CO, O₃. Ponadto nakłada na państwa członkowskie obowiązek zarządzania jakością powietrza, określa kierunki działań jakie należy podjąć w sytuacji, gdy przekroczone są określone poziomy emisji oraz wprowadza obowiązek ustanowienia krajowych celów redukcji dla PM 2,5.

Polska ma problem z realizacją celów dyrektywy w przypadku pyłu, standardy określone dyrektywą są przekroczone w większości stref w kraju.

Ponieważ Polska nie dokonała transpozycji powyższej dyrektywy do prawa krajowego w wyznaczonym terminie, Komisja Europejska skierowała skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o nałożenie na Polskę kar finansowych w wysokości **71,5 tys. euro dziennie**.

DYREKTYWA 2001/81/WE w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza nakłada na państwa członkowskie zobowiązania dotyczące poziomów emisji dla SO₂, NO_x, lotnych związków organicznych oraz NH₃ i ozonu.

Celem niniejszej dyrektywy jest poprawy stanu środowiska i ochrona zdrowia ludzkiego we Wspólnocie poprzez ograniczenie emisji substancji zakwaszających i eutrofizujących oraz prekursorów ozonu. Ustanowione zostały krajowe poziomy emisji, przyjmując lata 2010 i 2020 jako daty odniesienia, oraz poprzez dokonywanie kolejnych rewizji określonych w art. 4 i art. 10.

Zobowiązania: Krajowe poziomy emisji dla SO₂ NO_x, LZO oraz NH₃, które miały zostać osiągnięte do 2010 r.

Kraj:	SO ₂ (kilotony)	NO _x (kilotony)	Lotne Związki Organiczne (kilotony)	NH ₃ (kilotony)
Polska	1.397	879	800	468

Województwo łódzkie na tle zobowiązań unijnych wg. danych za rok 2010^[5]:

	SO ₂ (kilotony)	NO _x (kilotony)	Lotne Związki Organiczne (kilotony)	NH ₃ (kilotony)
Woj. łódzkie	89	55,3	bd	bd

DYREKTYWA 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych określa obowiązkowe krajowe cele ogólne w odniesieniu do całkowitego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto oraz w odniesieniu do udziału energii ze źródeł odnawialnych w transporcie.

Ww. dyrektywa jest jednym z dokumentów wchodzących w skład pakietu energetycznego dotyczącego wspierania wykorzystania energii odnawialnej i redukcji emisji dwutlenku węgla. Na pakiet przedstawiony przez Komisję Europejską składa się pięć dokumentów: dyrektywa ramowa dotycząca promocji wykorzystania energii odnawialnej, decyzja w sprawie redukcji emisji gazów cieplarnianych do roku 2020, nowelizacja dyrektywy 2003/87/WE w sprawie udoskonalenia i rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, dyrektywa w sprawie geologicznego magazynowania dwutlenku węgla (CCS) oraz wytyczne w zakresie udzielania pomocy publicznej dotyczącej ochrony środowiska

Zobowiązania: zwiększenie do 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r.

3.4 ANALIZA SWOT STANU ŚRODOWISKA

Przeprowadzona przez WFOŚiGW w Łodzi analiza stanu środowiska pozwoliła na wyodrębnienie słabych i mocnych stron charakteryzujących obecny stan środowiska oraz szans i zagrożeń, które mogą mieć wpływ na stan środowiska w przyszłości.

MOCNE STRONY (stan obecny)

- wysoki wskaźnik zwodociągowania całego województwa;
- wysoki wskaźnik skanalizowania miast w województwie;
- wysoki stopień redukcji emisji pyłów ze źródeł punktowych;

- zatwierdzony Plan Gospodarowania Odpadami Województwa Łódzkiego;
- korzystne naturalne warunki rozwoju energetyki odnawialnej – geotermalnej, wiatrowej, solarnej.

SŁABE STRONY (stan obecny)

- jedna z najwyższych w kraju emisja pyłów i gazów (przekroczone standardy jakości powietrza), negatywne oddziaływanie niskiej emisji na zdrowie ludzi;
- duża ilość małych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych o niskiej sprawności, wykorzystujących węgiel złej jakości oraz odpady jako opał;
- ponadnormatywny poziom emisji ozonu na terenie całego województwa za wyjątkiem aglomeracji łódzkiej;
- wzrastające natężenie ruchu drogowego, niska jakość transportu zbiorowego;
- przekroczenie dopuszczalnych wartości natężenia hałasu przez komunikację samochodową;
- niewystarczająca ilość i stan obiektów ochrony przeciwpowodziowej;
- lokalne zagrożenia suszą spowodowane wystąpieniem lejów depresyjnych;
- niepełna inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest;
- zbyt mała ilość odpadów objętych zorganizowanym i selektywnym systemem odbioru;
- brak wystarczającej ilości instalacji zajmujących się unieszkodliwianiem i odzyskiem poszczególnych grup odpadów (oleje odpadowe, osady ściekowe, azbest, odpady budowlane, odpady ulegające biodegradacji, odpady zawierające polichlorowane bifenyle - PCB);
- najniższa lesistość w kraju;
- mała powierzchnia terenów chronionych;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

SZANSE (spodziewane zjawiska przyszłe)

- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- uwzględnienie aspektu ochrony jakości powietrza w planowaniu przestrzennym;
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią;
- wzrost dostępności i atrakcyjności ekotechnologii;
- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- rozwój sieci ciepłej poprzez podłączanie nowych odbiorców;
- występowanie dużej powierzchni przewidywanej do zalesień;
- rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego.

ZAGROŻENIA (spodziewane zjawiska przyszłe)

- niezrealizowanie zobowiązań nałożonych na Polskę przez Unię Europejską, w tym przez woj. łódzkie;
- pogorszenie stanu środowiska na skutek niezrealizowania Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego;
- wzrost zagrożeń związanych z występowaniem katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych oraz poważnych awarii;
- zbyt wysoki koszt rozwiązań ekologicznych;
- brak zachęt dla społeczeństwa do stosowania ekotechnologii.

3.5 DOKUMENTY REGIONALNE I KRAJOWE

Strategia WFOŚiGW w Łodzi w swoich założeniach zachowuje spójność z następującymi nadrzędnymi dokumentami strategicznymi:

- Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz opracowywaną nowelizacją PEP;
- Długookresową strategią rozwoju kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku;
- Średniookresową strategią rozwoju kraju Polska 2020 oraz z dziewięcioma zintegrowanymi strategiami o charakterze horyzontalnym, w szczególności ze:
 - Strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 (BEiŚ),
 - Krajową strategią rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa,
 - Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki na lata 2011-2020,
- Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Krajowym planem gospodarki odpadami 2014, z perspektywą do 2022;
- Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych;
- Programem wodno-środowiskowym kraju;
- II Krajowym planem działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej;
- Krajową strategią ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej;
- Planem strategicznym na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2020;
- Strategią Zielonego Wzrostu, OECD

oraz strategicznymi dokumentami regionalnymi:

- Programem ochrony środowiska województwa łódzkiego 2012 (do roku 2015 z perspektywą do 2019);
- Planem gospodarki odpadami województwa łódzkiego 2012;
- Wojewódzkim Programem Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego;
- programami ochrony powietrza uchwalanymi dla wymaganych stref przez Sejmik Województwa Łódzkiego;
- Wojewódzkim Planem Zarządzania Kryzysowego.

4. KIERUNKI WSPARCIA



4.1

PODSUMOWANIE REALIZACJI STRATEGII WFOŚiGW W ŁODZI NA LATA 2009-2012

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2009-2012 została uchwalona Uchwałą nr 204/IX/2008 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 26 września 2008 r. Wyznaczyła ona następujące cele strategiczne:

- wspomaganie przedsięwzięć dofinansowywanych środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, poprzez zapewnienie niezbędnego wkładu krajowego w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego;

Mając na celu wspieranie absorpcji środków Unii Europejskiej w województwie łódzkim, Fundusz przeznaczył w okresie 2009-2011 na projekty współfinansowane przez Unię Europejską ponad 50% ogółu środków przyznanych w ramach dofinansowania zwrotnego, w roku 2012 zaplanowano utrzymanie tego poziomu.

- wspomaganie przedsięwzięć zapewniające osiągnięcie standardów emisyjnych i jakości środowiska wynikających z prawa wspólnotowego i krajowego, w tym ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska i zwiększenia udziału ilości energii wytworzonej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych;

W okresie 2009-2012 oczekiwana realizacja wyniesie około 180 mln zł na zadania związane z ochroną powietrza na podstawie około 200 umów na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z ograniczaniem wysokiej i niskiej emisji.

- współfinansowanie przedsięwzięć przyczyniających się do zrealizowania polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012;

W okresie objętym Strategią Fundusz podpisał ponad 1,5 tys. umów przyznając około 800 mln zł na dofinansowanie zadań spójnych z polityką ekologiczną państwa.

- racjonalizacja kosztów funkcjonowania Funduszu;

Wydatki związane z funkcjonowaniem organów Funduszu oraz Biura stanowiły w okresie objętym Strategią nie więcej niż kilkanaście procent ogółu wydatków i znajdowały ponad dwukrotne pokrycie w przychodach finansowych (odsetki z tytułu oprocentowania pożyczek oraz z tytułu inwestowania wolnych środków).

W Strategii przyjęte zostały cele dla poszczególnych dziedzin ochrony środowiska, a dla monitorowania stopnia ich realizacji w kluczowych dziedzinach zostały wprowadzone wskaźniki ilościowe. Monitoring przeprowadzano co roku, a raport z monitoringu przedstawiano Radzie Nadzorczej Funduszu.

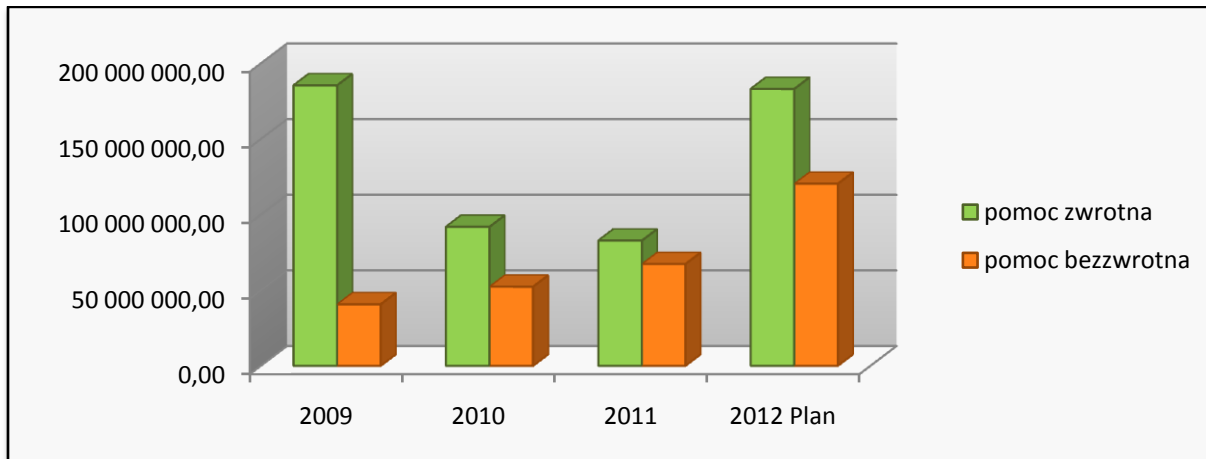
Celem Funduszu zapisanym w Strategii było zbilansowanie zwiększonego zapotrzebowania beneficjentów na środki finansowe. Dla realizacji powyższych zamierzeń wprowadzono różnorodne zmiany w działalności Funduszu. Najważniejsze z nich to:

- stałe doskonalenie jakości oferowanych usług, głównie poprzez wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością ISO oraz doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników;

- dostosowanie zasad i warunków udzielania pomocy finansowej do oczekiwań beneficjentów, przy uwzględnieniu możliwości finansowych WFOŚiGW w Łodzi.

Wykres nr 1

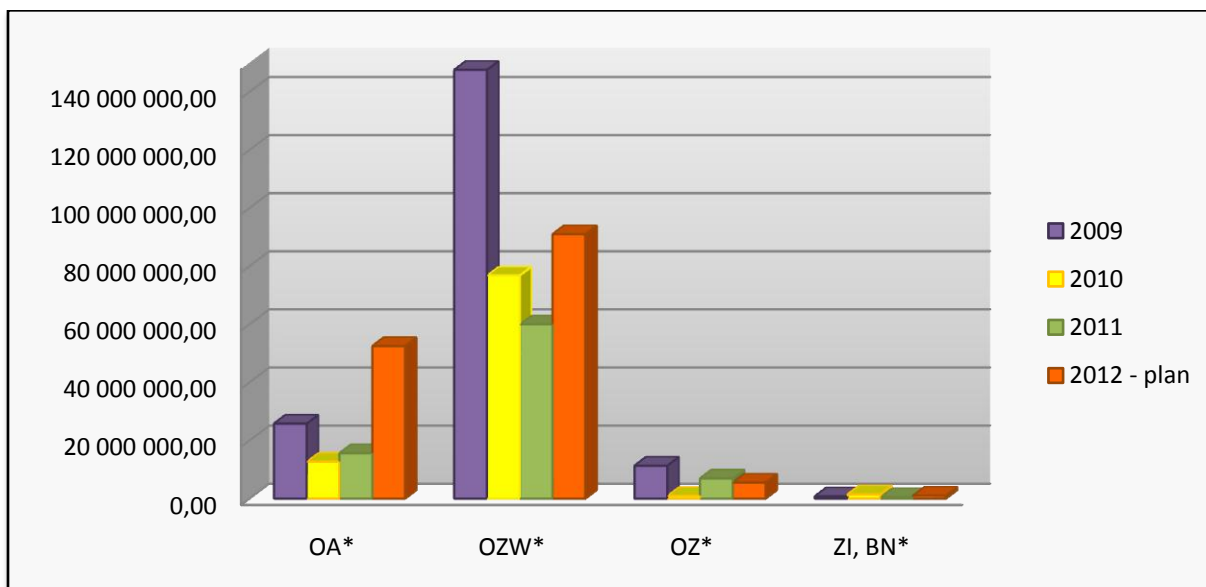
Wyплаты dofinansowania udzielonego przez WFOŚiGW w Łodzi w latach 2009-2012 w podziale na pomoc zwrotną i bezzwrotną [w zł]



Wśród wydatków bezzwrotnych najwyższy udział stanowią dotacje inwestycyjne (55,8%), częściowe umorzenia pożyczek (27%) i dotacje bieżące (11,5%). Pozostałe formy dofinansowania stanowią 5,7% ogółu wydatków bezzwrotnych. Największy udział w wypłatach środków w ramach udzielanego dofinansowania w latach 2009-2012 miały zadania związane z ochroną zasobów wodnych oraz ochroną atmosfery.

Wykres nr 2

Wyплаты pożyczek udzielonych przez WFOŚiGW w Łodzi w latach 2009-2012 w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska [w zł]

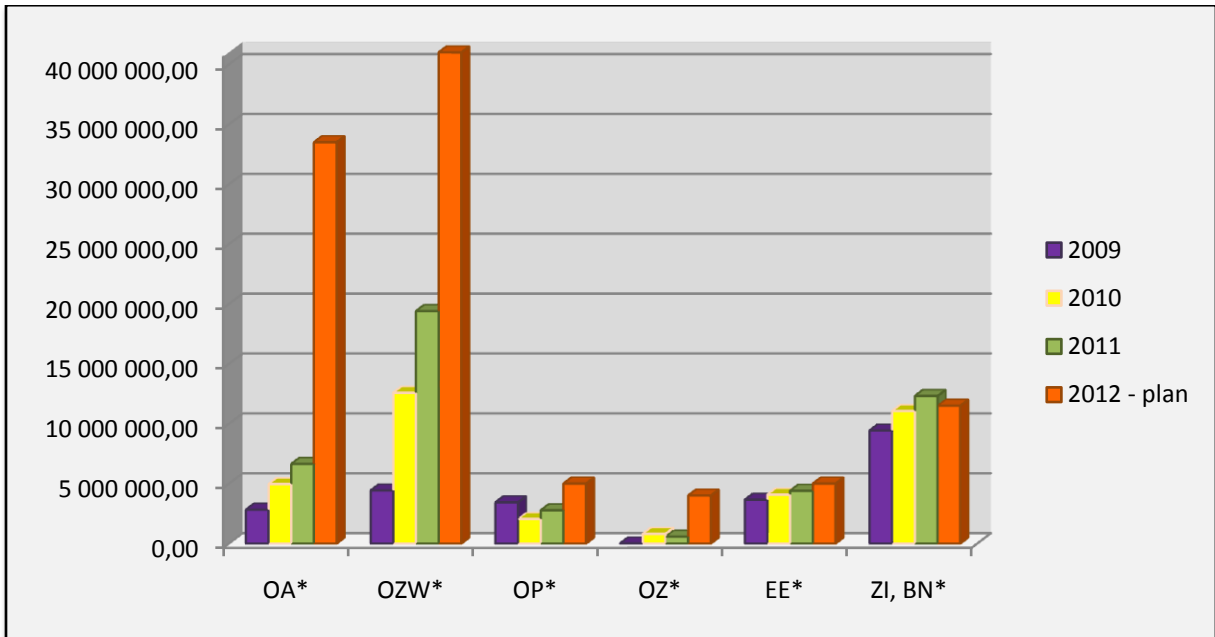


* („OA”- Ochrona Atmosfery, „OZW” – Ochrona Zasobów Wodnych, „OZ” – Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi, „ZI, BN” – Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska, Badania Naukowe, Ekspertyzy)

Wykres nr 3

Wyплаты dotacji udzielonych przez WFOŚiGW w Łodzi

w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska
w latach 2009-2012 [w zł]



* („OA” - Ochrona Atmosfery, „OZW” - Ochrona Zasobów Wodnych, „OP” - Ochrona Przyrody i Krajobrazu, „OZ” - Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi, „EE” - Edukacja Ekologiczna, „ZI, BN” - Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska, Badania Naukowe, Ekspertyzy)



PRIORYTETY OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2013-2016

W wyniku przeprowadzenia analizy stanu środowiska województwa łódzkiego i stopnia zaawansowania wdrożenia dyrektyw Unii Europejskiej określone zostały priorytety ochrony środowiska na lata 2013-2016. Przyjęto, iż w okresie tym środki Funduszu winny być kierowane w pierwszej kolejności na działania w następujących obszarach: ochrona atmosfery, racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi oraz ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.

W celu wytyczenia kierunków kompleksowych i skoordynowanych działań w poszczególnych obszarach priorytetowych, niezbędne jest także skierowanie wsparcia na tworzenie dokumentów o charakterze programowym i planistycznym. Istotne znaczenie ma również wspomaganie monitoringu środowiska, który ma na celu ocenę stanu środowiska i zachodzących w nim zmian, co w dalszej kolejności może stanowić podstawę do podejmowania działań naprawczych i korygujących. Za priorytet wspomagający realizację wszystkich pozostałych, a zarazem niezbędny do osiągnięcia misji i celu generalnego Funduszu, uznano edukację ekologiczną, czyli działania w zakresie poszerzania wiedzy, kształtowania postaw proekologicznych oraz indywidualnej odpowiedzialności za środowisko.

PRIORYTET OCHRONA ATMOSFERY	
CEL	REDUKCJA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA ORAZ ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ realizacja programów ograniczenia niskiej emisji, w tym likwidacja lub modernizacja źródeł niskiej emisji; ■ rozbudowa i modernizacji sieci ciepłowniczych oraz gazowych, w tym podłączania nowych użytkowników do sieci ciepłych i gazowych; ■ budowa instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii; ■ wspieranie zrównoważonego transportu.

PRIORYTET RACJONALNE GOSPODAROWANIE ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	
CEL	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI ORAZ WDRAŻANIE ZASAD RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA ODPADAMI
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ zapobieganie powstawaniu odpadów lub ograniczanie ich ilości oraz negatywnego oddziaływania na środowisko; ■ odzysk surowców lub energii z odpadów przez ich recykling, powtórne wykorzystanie, regenerację itp.; ■ budowa i rozbudowa instalacji do zagospodarowywania odpadów; ■ rekultywacja i zagospodarowania gruntów zdegradowanych.

PRIORYTET OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI	
CEL	ZAPEWNIENIE DOBREGO STANU JAKOŚCIOWEGO I ILOŚCIOWEGO WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ OCHRONY PRZED POWODZIĄ I SUSZĄ
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ budowa oczyszczalni ścieków komunalnych oraz modernizacja lub rozbudowa już istniejących; ■ budowa lub modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej; ■ budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków przemysłowych, ograniczenie ilości substancji szczególnie szkodliwych odprowadzanych do środowiska wodnego oraz ekonomizacja zużycia wody dla celów przemysłowych; ■ budowa i rozbudowa zbiorników małej retencji z uwzględnieniem terenów zagrożonych deficytem wód podziemnych oraz wspomaganie zadań mających na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego.

PRIORYTET OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW	
CEL	ZACHOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI NA POZIOMIE EKOSYSTEMÓW, GATUNKÓW I GENÓW UWZGLĘDNIAJĄCE ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ zwiększanie zasobów przyrodniczych poprzez zalesienie gruntów o słabej bonitacji, nowe nasadzenia drzew, krzewów oraz roślin zielnych; ■ kompleksowe prace rewitalizacyjne realizowane na terenach zieleni, ze szczególnym uwzględnieniem terenów objętych ochroną, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; ■ wspomaganie zadań mających na celu zachowanie bioróżnorodności poprzez poprawę naturalnych warunków bytowania i rozwoju populacji.

PRIORYTET INNE DZIAŁANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	
CEL	ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI PRIORYTETÓW POPRZEC KOMPLEKSOWĄ EDUKACJĘ EKOLOGICZNĄ, WSPOMAGANIE OPRACOWANIA PROGRAMÓW I MONITORINGU ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ, WSPIERANIE INNOWACYJNOŚCI W ZAKRESIE ROZWIĄZAŃ PROEKOLOGICZNYCH
DZIAŁANIA	<ul style="list-style-type: none"> ■ szkolne i pozaszkolne programy edukacji ekologicznej skierowane do dzieci i młodzieży; ■ edukacja ekologiczna prowadzona poprzez działalność medialną i publikacje z zakresu ochrony środowiska; ■ opracowania, programy, plany oraz prace badawcze z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki gospodarki odpadami, ochrony atmosfery i ochrony środowiska przed hałasem; ■ wspomaganie realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska; ■ rozwiązania innowacyjne w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.



ZAŁOŻENIA FINANSOWE PRZYJĘTE DO STRATEGII FUNDUSZU

Niniejsza Strategia przedstawia szacunkowe nakłady finansowe planowane do poniesienia w okresie jej obowiązywania, wynikające z obecnego stanu wiedzy. Należy jednak zastrzec możliwość wystąpienia odchyleń w stosunku do zaplanowanych szacunków, spowodowanych przez:

- wystąpienia zdarzeń losowych (klęski żywiołowe, kryzysy gospodarcze) oraz okoliczności wynikające z ryzyk wdrażanych projektów inwestycyjnych współfinansowanych bezzwrotnymi środkami Unii Europejskiej – w kontekście ustawowego imperatywu prowadzenia gospodarki finansowej zapewniającej wykorzystanie tych środków;
- brak ostatecznych rozstrzygnięć, co do kształtu i zasad wdrażania oraz redystrybucji środków europejskich nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej;
- zmiany przepisów prawnych w szczególności w zakresie przychodów i wydatków.

Zaplanowane kwoty nie przedstawiają szacunku środków pochodzących z Unii Europejskiej współfinansujących przedsięwzięcia ochrony środowiska oraz środków własnych beneficjentów i banków angażowanych w wyniku działalności Funduszu m.in. ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie kierunków redystrybucji środków dla perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Dlatego też prezentowane kwoty wsparcia i ich kierunki należy traktować jako wstępny szacunek i element do dalszego elastycznego nimi zarządzania, w zależności od obserwowanych uwarunkowań.

Główne trendy wynikające z przedstawionych danych wskazują na:

- wzrost wypłat środków własnych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o ok. 30% w perspektywie 2013-2016 w porównaniu do przewidywanego wykonania wypłat w latach 2009-2012;
- utrzymanie w strukturze finansowania Funduszu przewagi finansowania zwrotnego (pożyczkowego), które stanowić będzie ok. 60% wypłat.

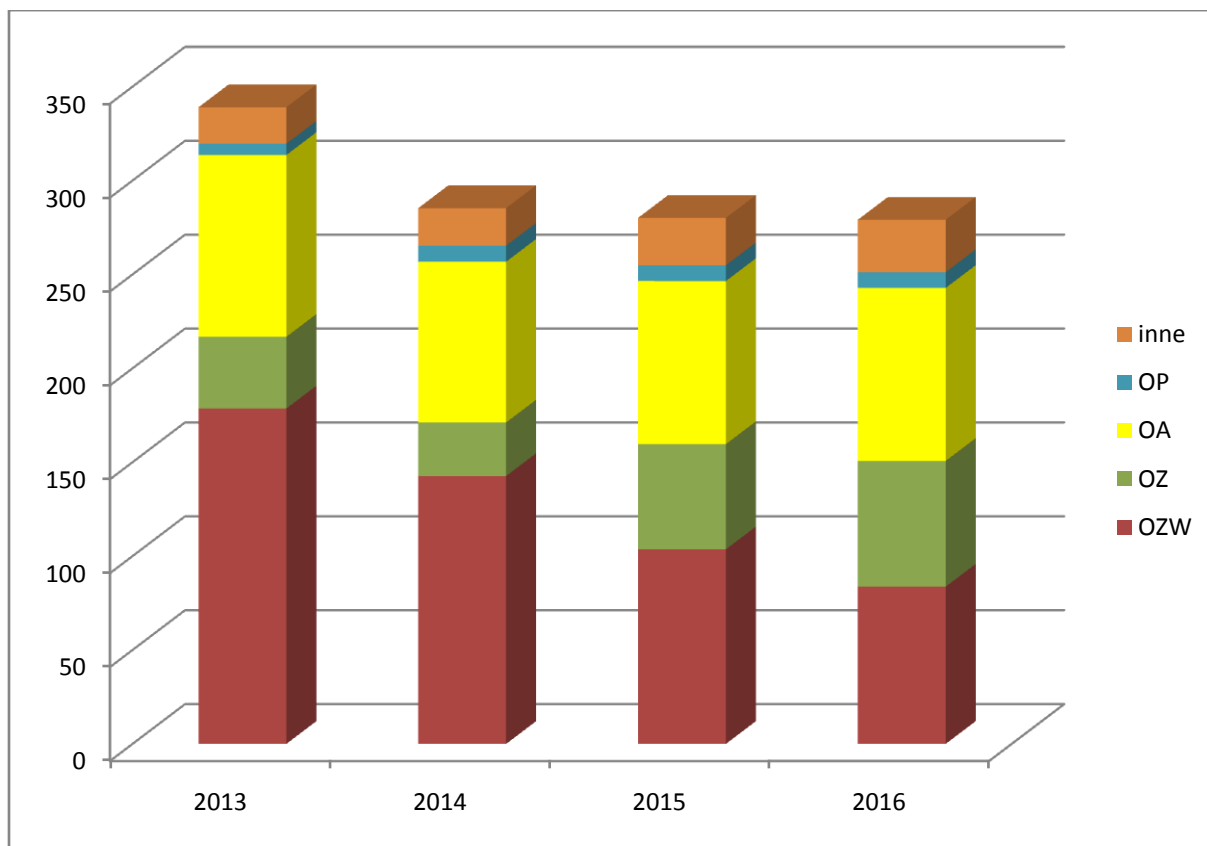
Prognoza finansowa do Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2013-2016 zakłada:

- coroczną wysokość Planu Finansowego Wsparcia na poziomie 250 mln zł, z czego udział pożyczek 60%; dotacji 40%;
- pełne pokrycie wydatków statutowych przychodami statutowymi;
- zdolność do regulowania podjętych zobowiązań finansowych;
- dążenie do koncentracji pomocy finansowej na przedsięwzięcia i kierunki określone w Strategii,
- malejącą tendencję rozchodów Funduszu, przy czym w rozchodach dominować będzie system zwrotnego finansowania ochrony środowiska;
- pełne pokrycie kosztów działalności Biura Funduszu z wpływów z tytułu odsetek od wolnych środków i oprocentowania preferencyjnych pożyczek udzielanych ze środków Funduszu.

Polityka finansowa Funduszu ukierunkowana będzie na realizację długofalowych zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz traktatu akcesyjnego. Oznacza to, że Fundusz nie będzie dążył do minimalizacji wolnych środków na koniec roku w przypadku, gdy z planów wynikać będzie, że przejściowo wolne środki mogą być zaabsorbowane w latach następnych.

Wykres nr 4

Planowane wypłaty środków na zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków WFOŚiGW w Łodzi w latach 2013-2016 [w mln]



* („OA”- Ochrona Atmosfery, „OZW” – Ochrona Zasobów Wodnych, „OP” – Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, „OZ” – Racjonalne Gospodarowanie Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi, „inne” – Inne działania ochrony środowiska).



4.4 INSTRUMENTY FINANSOWE STOSOWANE PRZEZ WFOŚiGW W ŁODZI

Pomoc finansowa ze środków Funduszu udzielana jest w następujących formach:

- **pożyczki**

Niskooprocentowane pożyczki, stanowią uzupełnienie środków własnych Pożyczkobiorców, są to pożyczki o stałym oprocentowaniu ustalonym w oparciu o stopę redyskonta weksli. Pożyczki mogą zostać częściowo umorzone na wniosek Pożyczkobiorcy, pod warunkiem m.in. osiągnięcia zaplanowanych w umowie efektów ekologicznych i rzeczowych oraz terminowej spłaty części kwoty pożyczki wraz z należnymi odsetkami.

Pożyczki stanowiąc mogą także krajowy wkład własny na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć finansowanych z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z Funduszy Unii Europejskiej lub innych Funduszy zagranicznych. Są to pożyczki oprocentowane preferencyjnie, bez możliwości umorzenia.

- **pożyczki pomostowe**
Celem pożyczki pomostowej jest zachowanie płynności finansowej beneficjenta do czasu otrzymania środków z funduszy unijnych lub innych funduszy zagranicznych w okresie realizacji przedsięwzięcia. Pożyczka pomostowa nie podlega umorzeniu.
- **dotacje oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym;**
Stanowią uzupełnienie środków własnych. Udział procentowy dofinansowania uzależniony jest od dziedziny finansowanego zadania.
- **dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych;**
Odbiorcami pomocy finansowej w formie dopłaty do oprocentowania kredytów komercyjnych ze środków Funduszu są wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej. Kredytu udziela bank współpracujący z Funduszem. Oprocentowanie kredytu jest preferencyjne i ustalane w oparciu o WIBOR 3- miesięczny.
- **dotacja w formie częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych**
Forma dofinansowania przeznaczona jest dla wszystkich wnioskodawców, w tym również dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej. Realizowana jest w ramach wdrażanych przez Fundusz programów priorytetowych. Kredytu udziela bank współpracujący z Funduszem, który dokonuje częściowej spłaty kapitału.
- **nagrody** za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.
- **przekazywanie gminom środków z tytułu zwrotu utraconych dochodów** z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne.
- **przekazywanie środków z tytułu dofinansowania do kosztów gospodarowania odpadami z wypadków**, na wniosek starosty, w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy.

4.5 PERSPEKTYWA FINANSOWA NA LATA 2017-2020

W latach 2017-2020 zakłada się utrzymanie podziału wydatkowania środków w stosunku: 60% środki zwrotne – 40% środki bezzwrotne. Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu środowiska oraz stopnia wdrożenia prawa wspólnotowego przewiduje się przekierowanie głównego strumienia wsparcia finansowego z priorytetu Ochrona i Zrównoważone Gospodarowanie Zasobami Wodnymi w stronę priorytetów: Racjonalne Gospodarowanie Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi, Ochrona Atmosfery.

Lp.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków WFOŚiGW w Łodzi na lata 2017-2020	Kwota w mln zł
1	Działalność pożyczkowa ze środków własnych	500,00
2	Działalność dotacyjna ze środków własnych	330,00
	RAZEM	830,00

5. WSKAŹNIKI EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH



W odniesieniu do priorytetów ochrony środowiska oraz wskazanych w nich działań monitoring realizacji Strategii dokonywany będzie w oparciu o następujące wskaźniki:

1. Priorytet – **OCHRONA ATMOSFERY:**

- Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu, pyłów (Mg/rok);
- Ilość wdrożonych rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.).

2. Priorytet – **RACJONALNE GOSPODAROWANIE ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI:**

- Ograniczenie masy składowanych odpadów (Mg/rok);
- Ilość wybudowanych/zmodernizowanych instalacji przetwarzania odpadów (szt.);
- Powierzchnia zrehabilitowanych terenów (ha).

3. Priorytet – **OCHRONA WÓD I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI:**

- Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków (RLM);
- Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów (szt.);
- Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej (osoby).

4. Priorytet – **OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW:**

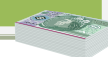
- Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów (ha);
- Powierzchnia terenów zieleni/parków, na terenie których przeprowadzono prace leczniczo-pielęgnacyjne lub nowe nasadzenia (ha);
- Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku wsparcia (szt.).

5. Priorytet – **INNE DZIAŁANIA OCHRONY ŚRODOWISKA:**

- Ilość opracowanych programów, planów z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (szt.);
- Ilość osób objętych edukacją ekologiczną (osoby).

Wielkości docelowe planowanych do osiągnięcia efektów ekologicznych w okresie obowiązywania niniejszej Strategii przedstawione zostały w załączniku nr 2 do niniejszej Strategii. Przy szacowaniu ich wielkości przyjęto założenie kontynuacji istniejących w 2012 r. programów priorytetowych skierowanych do osób fizycznych w całym okresie objętym Strategią.

6. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I INSTRUMENTY FINANSOWANIA



6.1

ANALIZA SWOT WFOŚiGW W ŁODZI

MOCNE STRONY

czynniki mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, którymi Fundusz może zarządzać

- doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej, bliska współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska, bankami i przedsiębiorcami sprawiająca, że Fundusz jest wiodącą instytucją finansującą proekologiczne przedsięwzięcia wspierające wdrażanie wojewódzkich i krajowych polityk środowiskowych;
- wiarygodność finansowa i stabilność potencjału finansowego Funduszu gwarantująca współfinansowanie znacznego zakresu przedsięwzięć;
- zorientowanie na beneficjenta oraz znajomość środowiskowych aspektów rozwoju kraju i rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów oraz planów inwestycyjnych w województwie, umożliwiającą elastyczność i szybkie reagowanie na bieżące wyzwania;
- kompetentna i wykwalifikowana kadra, z dużą praktyką zawodową, umożliwiającą właściwą realizację zadań;
- wypracowane zasady gospodarki finansowej i procedury finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pozwalające na wypłacanie kwot wyższych niż uzyskiwane z opłat i kar środowiskowych przy jednoczesnym samofinansowaniu się Funduszu (pokrywanie kosztów Biura z odsetek od wolnych środków i oprocentowania preferencyjnych pożyczek);
- doświadczenie instytucjonalne w zarządzaniu środkami europejskimi;
- Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO 9001:2009, uwzględniający wymagania środowiskowej normy PN-EN ISO 14001:2005.

SŁABE STRONY

czynniki mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, którymi Fundusz może zarządzać

- niejednorodność i słabość cyfrowej wymiany informacji i dobrych praktyk między instytucjami finansującymi zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- brak cyfrowego systemu obsługi beneficjentów (pożyczki, dotacje, przekazanie środków pjb, umorzenia);
- brak spójności zasad kwalifikowalności kosztów pomiędzy kwalifikowaniem wydatków dofinansowanych w ramach środków krajowych funduszu w odniesieniu do wytycznych i programów unijnych/zagranicznych;
- ograniczenie finansowania projektów realizowanych przez osoby fizyczne jedynie do produktów realizowanych we współpracy z bankami.

SZANSE

czynniki zewnętrzne mające pozytywny wpływ na działalność Funduszu, na które Fundusz może jedynie reagować

- znaczny strumień środków unijnych z nowej perspektywy na zadania ochrony środowiska i wynikająca z nich szansa dotycząca uczestnictwa Funduszu we wdrażaniu polityk i strategii krajowych i regionalnych;
- nowe instrumenty finansowe Unii Europejskiej - potencjalne nowe zadanie dla Funduszu;
- nowe obszary zrównoważonego rozwoju: innowacje i nowe technologie;
- zwiększająca się świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, podmiotów gospodarczych organizacji pozarządowych i społeczeństwa;
- wysokie i trwałe zapotrzebowanie na środki Funduszu ukierunkowane na poprawę stanu środowiska;
- utrzymywanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów;
- zwiększenie efektywności ścigalności kar i opłat za korzystanie ze środowiska;
- wzrost zapotrzebowania na środki w związku z koniecznością wypełnienia zobowiązań nałożonych na Polskę po wejściu do UE.

ZAGROŻENIA

czynniki zewnętrzne mające negatywny wpływ na działalność Funduszu, na które Fundusz może jedynie reagować

- niekorzystne dla Funduszu zmiany w przepisach prawa ograniczające wpływy finansowe, katalog finansowanych zadań i samodzielność wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- ograniczenie możliwości przyznawania dofinansowania przedsiębiorcom ze względu na przepisy prawa wspólnotowego i przepisy krajowe dotyczące zasad udzielania pomocy publicznej;
- wpływ dekoniunktury na obniżenie skłonności beneficjentów - przedsiębiorców do podejmowania ryzyka inwestycyjnego;
- ograniczenie dochodów publicznych i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej samorządów terytorialnych, jednostek budżetowych, a także przedsiębiorców;
- niestabilność regulacji dotyczących finansowania europejskiego.



6.2 CELE INSTYTUCJONALNE WFOŚiGW W ŁODZI

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi określono cele dla Funduszu, jako instytucji, które pozwolą skutecznie zarządzać czynnikami wpływającymi na jego działalność, przyniosą poprawę efektywności działania i umożliwią realizację wizji Funduszu określonej w niniejszej Strategii.

1. Utrzymywanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów.
2. Utrzymanie i doskonalenie wdrożonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością ISO 9001 oraz środowiskowego ISO 14001.
3. Budowa ścisłej współpracy z wykorzystaniem instrumentów elektronicznych w celu wymiany informacji i dobrych praktyk między Funduszami.
4. Stworzenie nowych form finansowania projektów realizowanych przez osoby fizyczne wykraczających poza produkty realizowane we współpracy z bankami.
5. Stworzenie cyfrowego systemu obsługi beneficjentów (pożyczki, dotacje, przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym, umorzenia) oraz uproszczenie dokumentacji związanej z przyznawaniem i rozliczaniem dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych.
6. Podnoszenie kompetencji pracowników m.in. z zakresu nowych technologii wykorzystywanych w ochronie środowiska oraz wymagań prawnych poprzez szkolenia wewnętrzne (wzrost ilości szkoleń).
7. Położenie nacisku na elektroniczny obieg dokumentacji wewnątrz Funduszu z jednoczesnym ograniczeniem obiegu dokumentów papierowych.
8. Ujednolicenie zasad kwalifikowalności kosztów pomiędzy kwalifikowaniem wydatków dofinansowanych w ramach środków krajowych funduszu w odniesieniu do wytycznych i programów unijnych/zagranicznych.
9. Wyznaczenie nowych kierunków doskonalenia systemu motywacyjnego jako elementu efektywnego zarządzania i wykorzystania zasobów kadrowych.
10. Wdrożenie i certyfikacja systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, w celu zwiększenia zaufania do funkcjonowania Funduszu w zakresie rzetelności i bezstronności podejmowanych decyzji, zarówno w odniesieniu do udzielania dofinansowania i sposobu wykorzystywania środków publicznych.



POLITYKA KOMUNIKACYJNA FUNDUSZU

W ramach działalności prowadzonej na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oferuje szeroki wachlarz form pomocy finansowej. W celu maksymalnie efektywnego wykorzystania ich potencjału konieczne jest przyjęcie właściwej polityki komunikacyjnej, która pozwoli zarówno na sprawne zarządzanie procesami wewnętrznymi w organizacji, jak i na dotarcie z przygotowaną ofertą do wytypowanych grup odbiorców.

Polityka komunikacyjna Funduszu obejmuje następujące obszary:

- komunikacja wewnętrzna WFOŚiGW w Łodzi,
- komunikacja zewnętrzna kierowana do otoczenia w zakresie bieżącej działalności WFOŚiGW w Łodzi,
- zarządzanie wizerunkiem WFOŚiGW w Łodzi.

Przyjęta przez Zarząd Funduszu „Strategia Promocji i Komunikacji Funduszu na lata 2011-2014” będzie zaktualizowana i rozszerzona na okres spójny z niniejszą Strategią, tj. do 2016 roku.

Uzyskanie efektu działań promocyjnych warunkowane jest ciągłością, konsekwencją i spójnością wszystkich podejmowanych działań. Wsparciem i źródłem dla tych działań jest Strategia promocji i komunikacji.

W celu realizacji Strategii promocji i komunikacji wyznaczono następujące cele:

- ukształtowanie wizerunku Funduszu jako lidera systemu ochrony środowiska zarówno w działaniach twardych (inwestycyjnych) jak i miękkich (edukacja ekologiczna),
- wzrost rozpoznawalności WFOŚiGW jako jednostki współfinansującej najważniejsze przedsięwzięcia infrastrukturalne w regionie łódzkim,
- ukształtowanie wizerunku Funduszu jako instytucji przyjaznej odbiorcom indywidualnym,
- budowanie wizerunku Funduszu jako instytucji partnerskiej dla organizacji pozarządowych.

W celu skutecznej realizacji założeń "Strategii Promocji" wyznaczono następujące narzędzia monitoringu:

- cykliczne badania wizerunku Funduszu, których zmiana świadczy o stopniu, w jakim realizowane zadania i projekty odzwierciedlają misję i zbliżają nas w kierunku wizji Funduszu,
- bieżący monitoring mediów i odpowiednio wczesne reagowanie w ramach działań public relations,
- cykliczne (np. coroczne) spotkania wizerunkowo-strategiczne poświęcone ocenie i planowaniu działań kształtujących wizerunek Funduszu.

7. WSPÓŁPRACA Z NFOŚiGW I INNYMI WOJEWÓDZKIMI FUNDUSZAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ



Podstawowym dokumentem regulującym współpracę wszystkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest „Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.” uchwalona przez Radę Nadzorczą Narodowego Funduszu, po uprzednim uzgodnieniu jej z Ministrem Środowiska oraz po uzyskaniu przez Zarząd Narodowego Funduszu opinii Ministra Rozwoju Regionalnego oraz Ministra Gospodarki (na podstawie art. 400h ust. 2 pkt. 2 ustawy POŚ). Wspólna Strategia działania ma do spełnienia dwa istotne zadania:

- stworzyć wspólną podstawę, z której będą wynikały strategie działania poszczególnych Funduszy,
- zbudować spójny system Funduszy przez uregulowanie obszaru współpracy Funduszy, który wykracza poza ich odrębne strategie.

Ponadto zadaniem Wspólnej Strategii jest uregulowany obszar wzajemnego oddziaływania Funduszy, który wykracza poza regulacje zawarte w ich odrębnych strategiach. Do spraw tego rodzaju należą:

- zasady unikania niepotrzebnego nakładania się (dublowania) działań,

- zasady unikania „białych plam” – obszarów nieobjętych działaniami żadnego z Funduszy,
- zasady współdziałania dla uzyskania ewentualnej synergii i budowy spójnego systemu.

Dla właściwego zharmonizowania zasad i sposobów działania Funduszy Wspólna Strategia jest uporządkowana wokół następującej struktury:

- **cel generalny** (misja) realizowany w **czterech priorytetach środowiskowych** (ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi; ochrona atmosfery; ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów). Odnoszą się one do dokumentów strategicznych i mogą być modyfikowane ze względu na aktualizację odpowiednich polityk, strategii i programów środowiskowych na poziomie regionalnym i krajowym;
- **cztery perspektywy** (rozumiane jako płaszczyzny działania): *finanse, beneficjenci, procesy wewnętrzne i innowacje, wyzwania, rozwój*);
- **dziesięć działań**, których realizacja będzie mierzona wskaźnikami.

PERSPEKTYWA	DZIAŁANIE
1. Finanse	1.A. Elastyczne dostosowywanie form i zasad dofinansowania oraz zakresu i kierunków wsparcia Funduszy do potrzeb odbiorców dofinansowania, uwarunkowań zewnętrznych oraz do własnych możliwości finansowych. 1.B. Wzajemne uzgadnianie i korelowanie obszarów i kierunków dofinansowania przedsięwzięć pomiędzy Funduszami.
2. Beneficjenci	2.A. Udoskonalanie relacji z beneficjentami poprzez konsultacje proponowanych rozwiązań, szkolenia i badanie satysfakcji beneficjenta. 2.B. Rozwój cyfrowej obsługi beneficjentów.
3. Procesy wewnętrzne	3.A. Wspólne działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników. 3.B. Wspólna działalność informacyjna i promocyjna systemu Funduszy. 3.C. Budowa i rozwój cyfrowej platformy współpracy i wymiany informacji.
4. Innowacje, wyzwania, rozwój	4.A. Adaptacja systemu Funduszy do wdrażania nowych polityk i instrumentów finansowych Unii Europejskiej oraz udział systemu w tym wdrażaniu. 4.B. Reorientacja systemu Funduszy w kierunku aktywnego kreowania rozwiązań odpowiadających na zidentyfikowane szanse i zagrożenia. 4.C. Wspólne działania Funduszy zmierzające do wdrażania wysokiej jakości projektów z zakresu edukacji ekologicznej.

8. AKTUALIZACJA I OCENA FUNKCJONOWANIA STRATEGII



Niniejsza Strategia jest uchwalana w specyficznym momencie, co narzuca też sposób zaplanowania jej aktualizacji. Pierwszy rok obowiązywania Strategii (rok 2013) jest zarazem ostatnim rokiem kończącego się okresu programowania Unii Europejskiej: 2007-2013. Zasady dotyczące nowego okresu programowania, które będą obowiązywały począwszy od roku 2014, nie są szczegółowo znane w chwili tworzenia niniejszej Strategii.

Z uwagi na rozpoczynający się nowy okres programowania Unii Europejskiej i nową perspektywę finansową, biorąc pod uwagę wskazany we Wspólnej Strategii termin wypracowania przez fundusze wskaźników ekologicznych oraz ze względu na trwające prace nad aktualizacją wielu dokumentów, projektów i opracowań na szczeblu krajowym i regionalnym przewiduje się dokonywanie aktualizacji niniejszej Strategii.

Monitoring celów instytucjonalnych wynikających z przeprowadzonej analizy SWOT WFOŚiGW w Łodzi będzie realizowany corocznie z wykorzystaniem twardych mierników (TAK/NIE), natomiast cele środowiskowe dla określonych pięciu priorytetów będą monitorowane z wykorzystaniem wskaźników opisanych w rozdziale 5 niniejszej Strategii oraz w załączniku nr 2.

Wyniki monitoringu będą corocznie przekazywane Radzie Nadzorczej Funduszu podczas posiedzenia, na którym będzie zatwierdzane roczne Sprawozdanie Zarządu z działalności WFOŚiGW w Łodzi.

9. ZAKOŃCZENIE



Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi realizując zarówno misję, jak i cel generalny, w latach określonych w niniejszej Strategii będzie dążył do efektywniejszego wykorzystania środków publicznych, którymi zarządza. W tym celu kluczowym elementem jest stała ewaluacja przyjętych zasad i mechanizmów finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Dla realizacji Strategii niezbędna jest stabilność instytucjonalna i prawna systemu finansowania ochrony środowiska, stwarzająca warunki efektywnego działania.

Możliwość pozyskania znaczących środków z Unii Europejskiej wymaga od Funduszu jak największego wykorzystania jego zasobów finansowych w celu ich maksymalnej absorpcji.

10. ZAŁĄCZNIKI



- Załącznik nr 1: Tabela założeń finansowych na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020.
- Załącznik nr 2: Tabela mierników ekologicznych.